

Szerkesztőségi iroda:

R.-szombat, Losonczy ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fo-
gadtatnak el.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
penz-, hirdetmény-, nyilttér-
és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Nőcselédék és nőegyletek.

Városokban és faluhelyeken egyaránt halljuk a nagy és nem indokolatlan panaszokat: hogy a mostani nőcselédesség is mily megbízhatatlan, hűségtelen, helyváltoztató, főképen pedig romlott erkölcsű. — Ez — a legesekélyebb kivételekkel — valóságos tény.

S mennyivel inkább érezzük a társadalmi, — hogy ne mondjam családi bajt, — mert a cseléd egy rendezettebb háztartásban sem nélkülözhető, s így legtöbb esetben tőle függ gyermekeink lelki, testi épsége, életbiztonsága, — anynyival kevésbé igyekszünk e bajt társadalmi uton orvosoltatni és elenyésztetni.

Eddig a nőcselédesség és a családok érdekében vajmi kevés vagy éppen semmi sem tétetett a társadalom részéről. — Pedig minden mulasztás, a melyet elkövetünk, a családok s maga a társadalom kárára történik.

A törvényre, mely a cseléd ügyet — úgy ahogy — szabályozza, s a cseléd-szerzők önkényére bízunk mindent, ezeknek kezeibe tesszük le — gyermekeink sorsát is. — Pedig a törvény is csak törvénynek marad, a cseléd-szerzők is csak a magok, és nem a cselédesség és a családok érdekeit nézik, ha nincs kellő ellenőrzés. — Gondoltam, hogy mikor a cseléd-törvény meghozatott, jól és rendben lesz minden, a nőcselédék ellen nem lesz panasz többé, pedig a cselédesség nem hogy jobbá lett volna, de napról-napra rosszabb.

A cselédélet sötétebb és legsötétebb képeire, nevezetesen a gyakori helyváltoztatásokra, melyek oka városokban és faluhelyeken egyaránt a cselédesség hiúsága, nagyravágyása, urhatnamsága, elbizakodottsága és megaláztatottsága, nemkülönben a cseléd-szerzők lelketlen érdekhajszata és csábításai miatt sok jó és szép bánásmódi háziasszony hónapokon át cseléd, kiszolgálát nélkül marad, mert bizony sokszor még rossz cselédet sem lehet kapni; — továbbá az utcazón éjnek idején esatángoló, a kapuk sötétjében bujkáló, sőt még az alvó családokat is háborgató undok alakok üzemeire, a kis gyermekek fűhallatára elmondott illetlen szavakra s személynélküli elkövetett erkölcsrontó undok cselekedetek és példákra mutatok. — Városokban főképen anyira súlylyedt a két nembeli cselédesség erkölcsi, hogy már fel sem tűnik, ha fényes nappal, nyilt utcán is ily undok alakokat látunk.

És ez erkölcsletelenség hullámsága oly erős, hogy a házi urnak avagy asszonyok a legerélyesebb tiltakozása, intése, fenytése, ellenőrzése, óvintézkedése sem képes azt megakadályozni. Mennyi vesződés, bajlakodás van az ilyen cselédékekkel, szükségtelen mondanom. Pedig elég drágán fizetjük őket. Rájuk megyen sok családfo kenyerkeresetének jelentékeny része, s mégis ma már legszerencsésebbnek tartjuk azt a családot, a melynek jó cselédje van.

De hát ezen bajon talán mégis segíteni kellene egyszer valahára! Feltétlenül szükséges a cselédesség jobb ellenőrzése. Ez faluhelyeken az előljároság, városokban a városi hatóság munkakörébe vágna.

De hát fájdalom, faluhelyeken még annyira sem haladtunk meg sok törvényes időben, hogy a legtöbb cselédnek még cselédkönyve sincsen; cselédkönyv nélkül jön, nélküle megy. A városi hatóság pedig végzi más baját, mi alatt egy tisztességes, finomabb, gyengébb szervezetű háziasszony maga kénytelen vizért menni, gyermekeit magokra hagyni s veszedelmek kitenni.

Igen sok szépet, hasznosat lehet hallani a magyar nőkről és a nőegyletekről, melyeknek főcéljuk: jó tékonyság gyakorlása.

Én a mostani cselédesség, s ez által a családokon segíteni szintén nagy jótékonyaságnak tartom. A magyar nő, a nőegyletek sok szegény, nyomorult emberen segítettek már, s visszaadták a már-már elvesztett társadalomnak. Vajjon, ugyanezek a nőegyletek, a nők nem segíthetnének-e mielőbb az elfajult nőcselédesség, s ez által önmagukon?

A nőegyletek kiterjeszhetnék ide is becses figyelmüket s tevékenységük körét. A mibe a magyar nő fog, azt keresztül viszi. Ma már sok feladat megoldása úgy is nőkre vár. A nőnek ma-holnap — ott, ahol teheti — meg kell felelni a munka terhet, mely a férfi vállait nyomja.

Czélja e soraimnak az: felhívni a rimaszombati és általában a megyei nőegyletek becses figyelmét arra, hogy — látván a felfordult, — visszaz cseléd viszonyokat, érezvén a helyzet tarthatatlanságát, s a baj más részről törtéendő orvoslásának nehézkessé voltát, hogy nem lenne humánus céljaikkal ellenkező dolog, ha a nőcselédességet maguk vennék hűségess gondozás alá. Az a munka százszorosan meghozná gyümölcsét, s talán így — és csak így — sikerülne a helyzetet segíteni.

A nőegyletek ez irányban két humánus földolgot eselkednének; először: jobb és talán olcsóbb cselédet is lehetne kapni, akire a gyermekek is bátrabban bízhatnának; másodsor, hogy a szegény, erkölcsileg bukott áldozatoknak megmentenek a végpusztulástól. S ha még a magyarosítást is felvennék a munka térbe, — mert bizony cselédre az is ráfér, s ez egy szintén a cseléd bajok közé tartozik, mert a cselédék jó része magyarul nem tudván városokban, bizony utonutfélen tótul pövedálnak, — ez volna a harmadik humánus cselekedet.

Melegen ajánlom ez ügyet, a nőcselédéket a nagyon tisztelt rimaszombati- s általában a megyei nőegyletek becses figyelmébe és pártfogásába. Ha a nők jól gondozzák a nőcselédéket, első sorban magok veszik hasznát.

A Hudsonból a Golden Gateig.

— Dr. Bernáth Istvántól. —

(Felolvasatott április 7-én a rimaszombati kaszinó nagytornyában.)
(Vége.)

Mindamellét nem kell azt hinnünk, hogy ez élénk közélet mellett ne lenne Amerikában csendes, boldog családi élet is, mely annyira alkalmas és szükséges a nagy és igazán ideális jellemek kifejlesztésére. Csak hogy ezt nem kell keresni sem a zajos városok, sem pedig a távol nyugat még félig kész gyarmataiban. Ott hol az első puritán települők utódai élnek, azon tájakon, melyek látták felnőni a nagy köztársaság legszebb jellemeit, találhatjuk fel a legszebb családi életet ma is.

A széles utcákat természetes nyárfák szegélyezik. Mögöttük a kiesi kert virágai nyílnak, ezen belül szabályos egyformaságban emelkednek a lakok egyszerű, de tiszta és esinos faházai. Jólét és boldogság mindentel. Ha délelőtt tesszük e látogatást, bizonyosak lehetünk, hogy alig lesz ki fogadjon. A gazda fiaival künn van a mezőn, a leányok a ház körül vannak elfoglalva: mindamellét vezetőknek sikerül fölfedezni egyet, ki pirulva fogad bennünket, bár nem azért mert a konyhában a padlót surolta, hanem mert délfelé jár az idő s a ház nincs rendben még sem.

A ház különbözik a mi falusi házainktól nagyon. A padlón szőnyeg, kárpit a falon, nem hiányzik a zongora, sőt ha népes a család van kettő is. Az asztalt albumok borítják s Dickens vagy valamely más kedvelt angol író regényei. Ha a gazdához szerencsés van, öltözetét rendszeren nagyon szegényesnek, sőt kopottnak, modorát nagyon szegletesnek fogjuk találni. Mindamellét érti a „civis romanus sum“ értelmét, büszke, hogy az Unio polgára, s nem csupán saját teendőiben fáradhatlan, hanem kész szabad szerepeit a közügynek is áldozni, tudva, hogy a mi az egészségre érdeke, az érdeke neki is. Minden szavából kitűnik, hogy haladni akar és tud is; ez azon farmerek típusa, melyek nélkül a nagy köztársaságot felépíteni nem lehetett volna.

Társadalmi különbségek ily faluk vagy apró városokban alig léteznek. A vagyon egyenlő megosztása mellett, városi fényűzést egy család sem fejthet ki, mi bántaná a többieket. Kores-

Én indítványoztam, bevettem a magot — azon eredményben, hogy jó talajra esett. A többiek miveljék tovább.*)
Vitéz Lajos.

Egy bizonyos verdit.

Ne tessék megjegyezni. Nem esküdték mondotta ki, hanem csak egy ember. Amde egy olyan ember, a milyen egy megyében egyszerre csak egy van: a gazdasági egyesületi titkár. — Szól pedig a verdit így: „A ki a gazdasági dolgokban itélőbíróul akar működni, legelőször szerezzék meg magának a gazdasági szakismereteket, (erre nagy szükség van!) de ekkor is mint igazságos, elfogulatlan bíró mondjon ítéletet, ne magyarázzon félre, mint most.“

A tisztelt ur érzi, hogy nincs igaza, azért nagyot kiált. Veri félre a haragot, s úgy tesz, mint Bodoné, a ki mást beszél, mikor a bor árát kéri.

De hát bonnan e nagy harag, miért a heves kitörés? . . . Hát csak azért, mert rászántuk magunkat arra az áldatlan munkára, hogy megrostáljunk egy nagy igényekkel írott programot, a miből a rostálban nem maradt egyéb meg, egy ártatlan 50 kros kalendáriumnál. Most már viselni kell a tudatlanság és félremagyarázás bélyegét — ok nélkül. Igen, ok nélkül, mert a ki félremagyaráz, sőt mindent teljesen elferdít, az, egyedül csakis a nyilt levél írója, Vajda Gyula.

Kezdi mindjárt azzal, hogy a mikor tőle az adóhivatal követelte a várgedei illetékhátrálékot, mit eselkedett ő akkor. Ebből oda concludál: hogy a jogtalanul kivett illeték és adók leszámolására a illetve az adók ellenőrzésére a gazdák részéről van mód. — Együttal ajánlatot is tesz mindjárt. Ime, a lélab!

Ha V. Gy. ur ahoz szoktatta volna magát, hogy szigoruan csak a kérdéshez szóljon mindenkor, akkor figyelmesen olvasná meg azt, a mit megzafolni akar. Különösen pedig nem menne aratlatlan földre tarlózni.

Az „aranytanács“ írója igen kedélyesen és tetszetős modorban vetette mintegy a gazdasági egyesület asztalára ötletet, abban a tévhitben, hogy a csekély pénzerő az egyedüli ok, a mi miatt az egyesületi tevékenység pang; azért mutat

*) A lapunk közelebbi számában közt „Óvás és kérelem“ után mi is ajánljuk e sorokat azok figyelmébe, kik cselédügyünk — erkölcsi szempontból vett — mai botránnyos állapotát jóra változtatni hivatottak. De úgy véljük, rendőrhatalomunk is nyújthatna e tekintetben segítséget, ha az éjjelen esatángolókat szigoru elbánásban részesítené, bármelyik nemhez tartozzanak is. Az igazolható kimaradások ebben nem képeznek akadályt; a tisztességes járólékoket igen könnyen megkülönböztetni lehetne ama pillék és denevérek módjára éjente csapongóktól, kik naponta tolokodásban bocsátják áruba magukat. A zárórat pedig magunknak a háztulajdonosoknak és lakóknak is jogukban áll kérlelhetlenül alkalmazni. Ha kevesebb lesz az alkalom a rosra, okunk is kevesbedni fog a panaszra.

mák sok helyt általában nincsenek, vallásosság tekintetében egyik család versenyez a másikkal. Van rendszeren olvasókörük, zene- vagy társalgó egyleteik, s temérdek újságot fogyasztanak, mi nem válik előnyükre. A társadalmi ellentétek, melyek például nálunk is annyi szétvonás és baj forrásai, az arcadiai telegeken teljesen ismeretlenek. A szorgalom seholsem hoz gazdagabb gyümölcsöket, mint az északi államokban, és épen azért nem csodálhatjuk, ha ez emberek megalégedés- és boldogságban élnek le napjaikat.

Daczára a földművelés igazán nagy és elismert jelentőségének, az amerikai kiválóan kereskedő nép, itt érzi magát otthon, legjellemzőbb vonása. Kereskedői élelmessége nélkül a nagy Uniot úgy a hogy van, felépíteni nem igen lehetett volna. Mig a mi kereskedőink megvárják, hogy a vevő helyükbe jöjjen, az amerikai nem retten vissza sem baj, sem tét és fáradságtól, ha üzletet kell csinálni. Az ismert dolog, mily mesterek a hirdetésekben. Ugyanazon czég 100 meg 100 mértföldön át hirdeti pillulái gyógyító erejét, vagy kabátjának kitűnő szabását. Hirdetnek mindenütt és mindeféle alakban. Városon és falun, erdőn és mezőn, falakon és háztetőkön, sőt a prairieken, a Niagara szikláin és a vasut sinein is. Náluk az üzlet nem csupán a pénzkeresés kérdése. Ez az ő örömeik, életük és büszkeségük. Csoda-e, ha ennyi hév, erély és lelkesüléssel látva hozzá, bizonyosan sikerül is nekik, a mibe fogtak.

Nem érdektelen például felhozni pár adatot, mi illusztrálni fogja mennyit tudtak ez uton elérni. San Francisco 7—8 napi járó föld vasuton a keleti partoktól; mindamellét ellátja friss gyümölcsessel és csemegé szőlővel New-York asztalait s az itt elterülő népes városokat, sőt Ó Anglia egyes városait is. New-Yorkban oly tejet isznak, mit vasuton 3—4 napig szállítottak rendeltetési helyére. Astoria híres lazacz-fogó hely a Columbia folyóban, közel a csendes Oceanhoz s lazaczával találkoznak az Unio egész területén és így tovább. Ha mi ennyire tudnók vinni, akkor a lappok is magyar bort innának s a Spiezbergák lakói kecskeméti barackot vagy rimaszombati cipót fogyasztának, mi nem volna reánk baj egy csep-pet sem, azt hiszem.

Utazni szeretnek nagyon. Ha valaki 30—40 órai utat tesz vasuton vagy hajón, az alig érdemel említést. Egyébiránt

T Á R C Z A.**Danko Ferenczhez.*)**

(Poharzás közben.)

Huzd Ferko! ne kiméld a hűrt; —
Hadd repedjen meg a szívem,
Hadd folyjon ki vére.
A mérhetlen fájdalomért,
Mellyel lelkemet gyötörte,
Az legyen a bére.

Vagy ha varázshegedűnek
Lágyan hullámzó panaszát
Tört szívem elbirja: —
Akkor azon küzdelmekért,
Mikkel ez életben küzdött:
Legyen dalod díja.

A keservvel teli szívet,
A bánattól gyötört lelket
A köny enyhíti meg . . . . .
Fájdalmat hát a fájdalom!
Fájó szívem fájó dalod
Hadd orvosolja meg.

Nines öröm, nines szerencse, mely
A feledés bokrétáját
Szívem mellé tűzze. —
Csak hegedűd siró hangja: —
Hagy szóljon hát siralmasan,
Bánatom hadd üzze! . . . . .

Sz. P.

*) Jó öreg muzikusunk 25 év óta őrzi e kedves emléket Uzapanytól, hol 1860. évi ápril 28-án megynék több jelesét hódította meg — már akkor híressé lett — hegedű-játékával. Szerk.

a berekre, s küldi belé a farkast. Felhívja a közigazgatási bizottság földbirtokos tagjait a cselekvésre, s csak azt nem teszi hozzá egyúttal: úgy is ti vagytok a gazdasági egyesület, ott ülven az elnökökkel együtt 3—4 választmányi tag is.

Ebben az egész hosszú cikkben (megjelent a „Gömör-Kishont” 10. számában a folyó év március 8-án) sehol közadokról egy szó sincsen, de még be nem hajtott illetéktöbbletről sem, hanem már befizetettokról, melyek visszakérdő lennének a miniszteriumtól a gömörmegyei gazdasági egyesület elzárta. Jutna ebből — mint a cikkíró mondja — a tükári fizetésre is, mert az egész 50 ezer forintot sokalana egy embernek évi fizetésül.

En sem írtam sehol a közadokról, de még csak a be nem fizetett illetékekről sem, de azért V. Gy. ur időzöjelek közt mondatja velem, „hogy a jogtalanul kivetett illeték(ek) és adók leszámlálására, illetve az a dök ellenőrzésére a gazdák részéről mód nem volna.” Nem tud ebből egyetlen szócskát sem megmutatni az általam írott cikkben. — Csupa merő ficó.

A saját esetét üstökénél fogva rángatja elő, mert nem akarja megérteni, miről van a szó. Pedig könnyű a megkülönböztetés. Ő beszél arról, a mit az adóhivatal követel, tehát folyóügyről; az „aranytanács” pedig a már behajtott, de törvényellenesen kirótt illetéktöbbletekről. Tehát már bevégzett ügyekről. Így tör lándsát olyanért, a mi szóba sem jött.

Tovább menve azt állítja: ha Veszprém megye hatósága besorozhatta községeit gazdasági egyesületbe tagokul, miért lenne ez nálunk kivihetetlen? Azért, mert nincs joga hozzá. Az a veszprémi példa csak annyit bizonyít, — ha ugyan a közgyűlés határozatára, és nemcsak ajánlatára és felhívására léptek be a községek tagokul, — hogy nem akadt senki, a ki tiltakozzék az erőszakos határozat ellen. Zólyom megye is most kérvényez a közigazgatási reform tárgyában a képviselőháznál, s egyebek közt azt is kéri, hogy a helyi érdekek terén meglegyen a megyéknek az az önállóság, szabad mozgása, melylyel jelenleg nem bír, s a mely a helyi tényezőknél a helyileg közös érdekek megvalósítását lehetővé teszi. E tér a közgazdasági és művelődési érdekek tere.

Azt kér, a mi je neves.

Az a 40 „értelmes” község is a megyei hatóság 1880. évi február 8-ikán kelt felhívására lépett be az egyesületbe, nem pedig a parancsolatjára. A többi pár száz pedig addig nem áldozt pénzt, míg igazi eredményt nem lát. Erre pedig semmi kihatás sincsen, kivált azután az eléggé nem jellemezhető közönyös tétlenség után, a melyet az egyesület ügyeit intéző (?) elnöki és tükári hivatal tanusított az országos kiállítás alkalmából. Csak szó, mindig szó, tett: semmi. Pedig ebből lett volna igazi haszna a közönségnek, nem az „adóelszámolási” ajánlatból.

A gazdakörökről s azok székhelyeiről intézkedő passusát olvasva, csak kérdésként vettem fel azt: nem a körjegyzőt szánta-e körelnökök? Folytatódjon pedig azt mondom: lehetséges, hogy nem. De a tanítónak nehéz és nagy szerepet szánt, és pedig azért, mert a vándortanári intézményt a gazdasági szakismeretek terjesztésére nem tartja elegendőnek, mivel a gazdák nem járnak elegendő számmal előadásaiakra; bizassék tehát ez ismeretek terjesztése a falusi tanítókra, kik egy 4—5 ivnyi füzetkét ráérnek felolvasni s megmagyarázni a gazdáknak. (Azoknak, a kik a vándortanárokat sem hallgatják meg.)

A ki tanítani akar, tanuljon először maga. A melyik tanító csak annyit tud, a mennyi a 4—5 ivnyi tankönyvesekben van megírva, az majd csaknem olyan tudatlan, mint akit tanítani kell. Még a saját iskolai tantárgyaiban is kell ismeretét folyton gyarapítani, a haladással lépést tartva önmagát tovább képezni, nehogy elmaradjon, s még tulajdonképeni működési teréről is lezorzoljon.

A népiskola nem az ma, ami ezelőtt 35—40 évvel volt. Egy abból a korból való s annak a színvonalán megmaradt tanító jelenleg teljesen alkalmatlan a tanításra. Magam is tényező voltam egy ilyen elmaradt, öreg tanító eltávolításánál,

van tehát személyes tapasztalatot is a téren. Azt is merem mondani, hogy a melyik tanító lelkiismeretesen meg akar felelni hivatalának — mind a két irányban — az nem fogja elvállalni a neki szánt szerepet, a fenntebb okoknál fogva. A selejteje ha elvállalja is, azzal mit nyerne az ügy?

A peripathetikus tanítási módor a hajdani görög bölcsek korában virágzott, ezelőtt harmadfélezer esztendővel, amikor Platon vagy Sokrates, elvont fogalmakról elmélkedett, tanítványait oktatva. Amde ez a módor túlélté magát a gyakorlatban már régen, jelenleg csak könyvekben divik.

A dohánytermelés kiterjesztésére nézve a pénzügyminis-ter szándékát illetőleg, kétségtelen bizonyosságot szerzett magának a megyei pénzügyi biztossal folytatott értekezéséből. Megmosolyogni való naiv kijelentés. Az általam felhozott dohánytermelés elvonásának esete nem az alföldön, hanem Komáromban történt, nem a miatt amit Vajda Gy. ur mond, hanem azért, hogy a primásnak adassék. Mentegetőzni azonban lehetett azzal. A dohánytermesztés nagy befektetést, és így nagy tökélyt igényel, amellyel kamat nélküli nagy előlegeket is kell kiadni a kincstárnak. Ez az egyik akadály. A dohány kincstári kezelése a raktárakban kritikán alul áll, elromlik ott a legjobb minőségű dohány is. Ezért vesz és fog venni ezután is külföldi dohányt szivarborítéknak, sőt kell is venni mindenkor, mert a különleges szivarok készítéséhez az amerikai dohánylevél elkerülhetetlen kellék. Ez a második akadály. A gazdasági lapok — igen fölesen — fessegetik ezt a kérdést is. Ennyi az egész. Mit fog cselekedni a pénzügyminiszter e téren, aligha közölte bármelyik pénzügyi biztossal is.

De nem csak az én, hanem a saját állításait is hasonló önkényllyel fordítja ki V. Gy. ur.

Vessük egybe mit mond a „G.-K.” 13-ik számában és mit a 16-ikban, ugyan egy tárgyban:

„Tartozzék minden gazdaember istálló trágáját rendszeresen kiásott gödörbe rakni, hogy a trágyalé az udvaron (át) az utczára ki ne folyjék, s tartozzék legalább minden második nap hamus földdel, ennek hiányában más laza földdel vagy utczai porral, avagy iszappal 2 hüvelyknyi vastagságban a trágyadomb tetejét behinteni, vagy még jobb gipszlisztet beszórni, mely utóbbi anyagot a megyei gazd. egyesület oly(an) jutányosan szerzi be a gazdák számára, hogy egy fél telkes gazdának istálló trágája rendszeres kezeléséhez szükségeltető gipszliszt 2 frtnál többre nem kerül.”

Es ez — a földolgra nézve — jól van mondva. En csak a számadat helyességét (2 frt áru gipszliszt elegendőségét) vontam kétségbe.

Erre így vág vissza a 16-ik számban V. Gy. ur hibás magyarsággal: „olyannak, ki a gazdasági dolgokban bíról lép fel, legalább a gazdaság abe-jét tudnia kellene, s így tudnia azt is, hogy a gipszliszt az ammonia és salétromsav megkötésénél csak akkor működik hathatósan, ha az vízben vagy trágyalében feloldva öntözöttetik (s nem porként hintetik) a trágyatelepre, s a 2 frt ára gipszliszt így alkalmazva hetenkint 2 hüvelyk vastagon humus, iszap vagy más porhanyó földréteggel hintve, mint valóban mondanám, egy évre elegendő is egy fél telkes gazdának.”

No ha az a két utasítás nem két egymástól mindenben különböző valami, akkor a kakas meg a pulyka kakas közt sincsen semmi különbség. Gipszliszt, hát gipszliszt. Kifordítom, befordítom mégis bunda a bunda.

A ki másokat akar oktatni, először is maga tanuljon meg szabatosan írni.

Nehogy elcsúszja-csavarja állításait, kiemelem az utasítások lényegét. Először azt mondja: port, iszapot, földet hinteni 2 hüvelyk vastagon, vagy a mi még jobb gipszszel beszórni, legalább minden második nap. Azután így fordítja ki: gipszszel azzal megöntetvén a telep, humus, iszap vagy laza földet fedetik be, de már csak hetenkint. Tegnap úgy, ma meg így.

Kenessey Kálmán e tárgyról így szól: az ammonia só elreplülésének megakadályozására gipszszel szórtak a hinteni minden friss réteg trágyára. mi által

van rendelkezés alatt oly erő, mely a nyugalmat helyreállítsa. E négy éves választások roppant pénzbe, izgalomba és keserű küzdelembe kerülnek, mit még nevel azon körülmény, hogy az általános szavazatjog mellett mindenkinek részt kell venni benne, s az intelligens és nemesebb érzésű osztálynak nehéz tusakodni kell vinni a nagy tömeg tudatlansága vagy corruptiója ellen. Annyit mondhatok, hogy az, mit politikai életükből látni alkalmam volt, nem növelte bámulatomat az Egyesült államok iránt.

Es mielőtt megválnánk, legyen szabad t. hallgatóimat emlékeztetni arra, hogy az Unió azon hely, hol leggyorsabban szaporodik a gazdagság, hol az apák álmai a fiak életében már valóságossá lesznek, hogy az egyesült államok fejlődése, gazdagulása, az angol-szász faj civilizálódó erejének legszólóbb bizonyítéka. Reánk, kik szintén annyi vágygál törekszünk előre, nem lehet érdektelen látni e fényben és gazdagságban ragyogó városokat; azon mezőket, melyekkel a miénk termékei versenyezni alig bírnak; e népet, mely arra vállalkozott, hogy megvalósítja szabadság, vagyon és erkölcsi tekintetben mindazon ideálokat, melyeket fajunk legnemesebbjéi valaha tápláltak, s teremt oly hatalmas, oly nagy és imponáló államot, minőt „a világ ez ideig nem látott.”

Ha nem vesszünk el a részletekben, érezni fogjuk ama küzdelem világtörténelmi jelentőségét, mely az atlanti és esendes oceán közé szorított földdarabon foly, elfogjuk ismerni, hogy az Unió tulajdonképen azon hely, hol a mult hagyományai s a jelen ovatossága által meg nem kötve, legszabadabban léptek életbe a XIX. század uralkodó eszméi.

A mi nem akar diéséret lenni föltétlenül, hisz az amerikai életnek annyi oldala van, a mit védeni sem nem akarunk, sem nem tudnánk. Azonban ezéjajkban a conceptio mérészségét, a leleményességét és nem fáradó munkásságot eltagadni tőlük alig lehet.

A természet nagyszerűsége kétségkívül nagyban elősegíti azt. Hiszen az Unió diéseszik a természeti adományok csakrem minden nemével. Pennsylvania adja a szenet, vasat és kőolajat, Dakota téres mezőt, Minnesotta síkjai millió számra termik az aczélós buza keresztjeit, Ohio, mely maga akkora mint Poroszország kukoriczával látja el Chicagót, Cali-

annak értéke tetemesen növekedik, s a ki ezt eszközlé, hasznos dolgot cselekszik. Dr. Wolff Emil hohenheimi tanár, pedig ezeket mondja: általában ismert dolog, hogy a gipsz kitűnő és igen olcsó eszközül szolgál az istálló trágya minőségének emelésére s megtartására, mindamellett a gyakorlatban nem részesült elegendő figyelembe. Marha istállóiban az alom s trágya fölé szórva megakadályozza a könlény gyors képződését és gazdag fejlődését, a levegő tisztább, emberre, állatra egészségesebbé válik és a gazdaságnak igen értékes növény, táp tartatik majd nem teljesen meg. Istálló trágyával vegyítve lényeges befolyást gyakorol a gipsz az utóbbi minőségnek fenntartására, a szerves anyag felbomlása mérsékeltebb s lassabb, sőt hosszabb tartogatás mellett sem veszi fel az ugynevezett szalonnás állományt, hanem megmarad egyenletesen porhanyós állapotban, a nélkül, hogy mennyiségileg, terime szerint, tetemesen ki-sebbednék. Ilyen kezelés mellett nem szenved olyan érzékeny veszteséget a trágya növény tápszerekben — a kilugzás és elillanás veszélyei által. A gipsz illeten alkalmazási módja igen ajánlatos.

Lehetne még más tekintélyes szerzőkre is hivatkozni, ha felesleges nem volna.

Ezek is eléggé igazolják azt, miként értendő a gipszszel való bánásmód, sőt a V. Gy. ur programja is hasonló értelemben szól, mely bővített kiadásban ezuttal másodszor látott nyomdafestéket.

Hát azt hol olvasta, hogy én kigunyoltam vagy nevétségessé tettem az okszerű trágyakezelést? Álmodta azt kedves ur a többivel együtt. De itt megint azért poetizál, mert fogadást ajánl fel, hogy bölesességét fitogtathassa.

Igy menne az tovább is, ha be nem végeznék egy Kukuliné-féle kenetes predicationál, lelkekre kötvén a feltett gazdasági egyesületet.

Ugyan mit félt olyan nagyot rajta? Vallja ki!

Az a kis nyomtatott diésőség a ministerium évkönyvében, nem éri meg az évi tagsági díjat. A nagy tudományu, termékeny elmék feladata a munkaterv készítése. En beérem azzal is, ha a közrebeszátott programokat megrostálhatom. De ha azok könnyűeknek találtatnak, nem az én hibám. — Egyszer azért haragszik, mert nem akar munkálata felett véleményt mondani senki; azután meg azért, mert megbírálják.

Különböen pedig, a ki a nyilvánosság számára ir, annak nem szabad indulatoskodni, ha elmeszülötte rostába kerül s kihull belőle.

A bennünket alig ismerő külföld hazánkról úgy ir, mint a „Czigányok országa”-ról; nemzetünkről mint csupa merő különlegességek gyűjteményéről; egyúttal pedig fel ázsiaiknak tart. Így hát miért kívánjam én azt Vajda Gyula urtól, hogy ő kiemelkedjék a nagy egyetemlegességből, miut a pusztában világító lángoszlop, s „erurópai” modorban nyilatkozzék.

Sarközy Gyula.

Levelezések.

Szirk, 1885. april 14.

Midőn hálás köszönetünk fejézzük ki mindazoknak, kik kegyes adományaikkal enyhítették azon szerenésétlenség szomorú következményeit, melylyel a sors március 16-án sújtotta községünket, a mikor is leegert 71 lakbáz s hajléktalan lett mintegy 90 család, — egyszersmind elmulasztatlan kötelességünknek tartjuk a befolyt kegyadományokat a nyilvánosság előtt nyugtázva, azok kezeléséről értesíteni a nagyérdemű közönséget.

A mily megrendítő volt a esapás, s a mily végtelen le-verő képet nyújtott népünk sanyaru helyzete. — oly meghatólag nyilatkozott a vidék közönségének részvéte.

Pénzbeli adományokban befolyt ugyanis: Ratkó városa s közönségétől 88 frt 33 kr., a nrözei „Kölcsön segélyző intézet”-től 50 frt, Nagyröcze városa s közönsége részéről 53 frt 11 kr., Tiszolezről 60 frt, tek. Hörk István ur adománya 5 frt, Rozsnyóról 8 frt, Eperjesről 6 frt, összeg 270 frt 84 kr.

Terményekben kapott a község: nagys. Latinák uraktól, kik a tűz alkalmával személyesen is jelen voltak s munkásaikkal s a gyári fecskendővel a legnagyobb eréllyel mentettek,

fornia nem csak aranya, hanem izletes gyümölcseiről is hí-res, Virginia termi a dohányt, New-Orleans környeke a gyapotot s Florida a banánt, Kentucky lovairól, Montana arany és ezüst bányáiról nevezetes. Idahó ös erdői még várják a települé fejlődését. Ha elgondoljuk, hogy ez államok közül nem egy akkora mint hazánk, akkor fogalmunk lesz a gazdagságról mit az egyesült állam területe magába rejt.

Es midamellett nem ez, hanem polgárainak fáradhatlan tevékenysége, vállalkozása teremté meg s emeli folyton magasabbra az Unio vagyonosságát és hatalmát. Ha azt mondjuk, hogy ok a munkát tisztelik az kevés, mert imádják. Hiszen ok az élet ezéjjanak a nem szünő haladás, tökéletesedést tekintik s mindez lehetetlen munka nélkül. Előtűk a haladásnak, boldogulásnak tehát mindennek feltétele ez. Azok, kik nem dolgoznak, ember számba is alig jönnek s midenesetre ki vannak zárva a társadalom becsüléséből. Az általános szabály alól csak azok képeznek kivételt, kik Európából menekülve át, régi büneiket az újvilágban sem képesek levétközni.

Ugy látszik az életphilosophiából jó volna nekünk is eltanulni valamit. Mert hogy mindaddig, míg a munkásságot, mint a polgári erények egyik legkiválóbbikat nem tanultuk meg becsülni, nagyot haladni nem fogunk, az bizonyos. Hiszen természeti kincsekben gazdagok vagyunk mi is. Elmondhatom, hogy azon mintegy 17 ezer angol mértföldnyi uton, melyet a mult év folyamán tettem, oly természeti gazdagságot, a termékek azon változatosságát, mit hazánk felmutat, aránylag szűken, Californiát kivéve, nem találtam sehol, és szegények, elmaradtak vagyunk mégis.

Majd akkor, ha megtanultuk a munkásságot, az egyéni boldogulás, a társadalmi reputatio s az állam haladásának föltételül tekinteni, ha szemünkben minden ember annyit fog érni a mennyit dolgozni bír és akar, ha átmegej öntudatunkba, hogy a köznek érdeke a miénk is, és ha cselekedni, munkálni fogunk, e szerint Széchenyi mondása akkor teljesül be igazán s „Magyarország valóban nem volt, hanem lesz!”

6 szekér szénát rögtön a tűz utáni napon. Ezen adomány, tekintettel a földművesekre, a legszebb bizonyítéka azon gazdag tapasztalatoknak, melyeket ngos Latinák urak a jótékonyaság gyakorlásának mezején szereztek. Ratkó közönsége az inségek számára azonnal mintegy 16 drb kenyeret és egy mm. főzeléket küldött. Tek. Kral András egyh. felügyelő ur 24 db kenyeret, 3 szekér takarmányt adományozott, s a szűkölködőket azóta is folytonosan ellátja élelmi szerekkel.

Ezen kegyadományokért forró köszönetünket nyilvánítva, el nem mulasztom kiemelni a „Rimamurány-Salgótarjáni vasmű részvénytársaság“ nagymérvű segélyezését s azon jó indulatát, melyel községünk iránt viselkedik. Nem említve azt, hogy ámbár alig 3 éve birtokos itt a társulat s az egyház és iskolára már is 500 frt adományozott, — a tüzeset után minden várakozásunkat — kérelmünket felülhaladó jótéteményekben részesítette népünket. Minden munkása számára ugyanis az épületát — körülbelül 1200 db gerendát, a szarut és lézencet valót erdeiből ingyen engedélyezte, — a zsin-delyt s mindazt a mi az építkezésekhez azonkívül szükséges, munkásainak úgy szólván udvarába szállította, mérsékelt árát pedig 1886. évtől számított 3 év alatt fogja csekély részletekben levonni. Csak íly segítség mellett volt lehetséges az, hogy a 71 lakház közül mintegy 60 még e hó folyamán fedél alatt lesz.

A kezelést illetve: 98 frt 33 kr. rögtön segélyképen osztott ki a tüzkárosultak között s miután bizottság alakult a teendő vezetésére és a kegyadományok kezelése ügyében, melynek tagjai: tek. Kral András egyh. felügyelő ur, tek. Manér Albin bányafőnök ur mint a rmst. társulat megbízottja, tek. Bránszky Vendelin kincstári bányamérnök ur, lelkes és s. lelkes. a tanító s a község előljárósa, kiosztott ez az említett 99 frtkou kívül 55 frt segélyképen az építkezéseknél és 40 frtot az egyház legégetőbb szükségleteinek fedezésére.

A bizottság a még rendelkezése alatt levő kis összeggel ezentul is leginkább az egyházat s azon tüzkárosult özvegyeket szándékozik segélyezni, kik kenyerkereső nélkül, egyedül kezük munkájával tartják fel magukat és családjukat s kiket ennél fogva a közös csapás legérzékenyebben sújtott. Midőn ezek részére a nagyérdemű közönség becses támogatását kérjük.

A bizottság meghagyásából
Kovácsi Kálmán, s. lelkes,
mint a b. jegyzője.

Meghívás.

Mindazokat, kik az uszoda felállítására céljából kibocsátott ívet aláírták, tisztelettel meghívom, hogy folyó hó 26-án (vasárnap) délelőtt 10 és fél óraker a városház tanácstermében megjelenni szívesek legyenek.

Rimaszombat, 1885. ápril 24.

Dr. Szabó Samu.

Hírek és vegyesek.

Ezüst lakadalom Tiszolczon. Böhm József tiszolezi kereskedő s állam isk. gondnoksági tag folyó hó 16-án tartá ezüst-lakadalmát, mely alkalommal a Tiszolczon létesítendő kisdudóvó intézet részére ötven frtnyi alapítványt tett. Midőn Böhm József ur ezen újabb hazafini nemes tettet a nyilvánosság elé hozni kötelességünknek tartjuk, nem mulaszthatjuk el azon kívánságunknak kifejezést adni, hogy őt az egek Őra kedves éltársával együtt az emberi kor legvégső határáig éltesse, Tiszolczonak pedig adjon mentől több ily bőkezű hazafit s emberbarátot.

Eljegyzés. Lőrinczy György, a rimaszombati takarékpénztár könyvelője, a legközelebb mult napokban váltott jegyet Horváth Anna kisasszonnyal. Horváth László oszgyáni földbírtokos szeretetre méltó kedves nővérével. Aldás és szerenese kísérelje a köteendő frigyét.

Az országos kiállítás folyó évi május hó 2-án délelőtt 10 óraker fog megnyitni a király legmagasabb személynökének jelenlétében, kit a fővédnök, Rudolf trónörökös főherceg beszéddel, — s bizonyosan magyarul fog üdvözölni a kiállítás főbejáratainál. — Ez alkalomból — városunk kiállítóira vonatkozólag közelebb adott értesítésünket sietünk azzal kiegészíteni, hogy a kiállításban jelentékeny részt vesz Szoksa János gépész és Trubint Lukács szíjgyártó mester polgártársunk is, az utóbbi háromféle — 4 és 2—2 lóra készített — 405 frt értékű igen csinos és szíves szerszám készítménnyel.

A rimaszombati honvédegyület választmánya, ma d. e. 10 óraker, a városháza tanácstermében ülést tart, — melyre az érdekelteket tiszteletteljesen figyelmeztetni el nem mulasztatjuk.

Vásáráthelyezés. A sumjác-vereiskó községi, ez idén ápril hó 12-én megtartandó vásár, az illető szakminiszter engedélye alapján, május hó 6. napjára lett áthelyezve.

Dalárdánk a közeledő pünkösdi ünnepek alkalmára kirándulást tervez. Az előadandó darabokat már szorgalmasan tanulgatják is, de a szereplés színhelye s a műsor még nincs határozottan megállapítva. A közelebbi részleteket annak idején közlendjük: most csak azon reménynek adunk kifejezést, hogy e vállalat sikerére nézve megyénk közönségének műpártoló hajlamában már ma is biztositéket látunk.

Vasparipa szaladozta be e hó 23-án a belső piacért, nem kis meglepetésére délutáni közönségünknek, de anánl nagyobb öröme az iskolából épp haza téré gyereksergeknek. A vidékiek előtt kissé ördögösnek látszó szerszám kezelője egyébiránt több oldalról mutatta be ügyességét. Jánosbél nem több, mint 9 perc alatt érkezett a piacra, — tehát oly sebességgel, hogy a nálánál korábban indult valósgos paripákat is megelőzte. Mint halljuk, május hóban többen fogják ilyen járművön városunkat meglátogatni.

A szegedi színház, mely még csak két évvel ezelőtt lett királyunk jelenlétében megnyitva, f. hó 22-én d. u. 3—4 óra közt teljesen leégett. A szerencsétlenség oka — ez ideig — ismeretlen. A kár, — noha 400000 frt erejéig biztosított az épület és ruhatár — jelentékeny.

Korcsolya-egyletünk új 3 évre szervezkedvén, f. évi ápril 19-én tartotta alakuló közgyűlését a helybeli takarékpénztár helyiségében. A tagok — sajnálattal jelezhetjük — alig-alig gyűltek össze határozatképes számban; pedig ez egy-let, a titkári jelentés szerint egy szellemi, mint anyagi tekintetben életképesnek, virágzóznak bizonyult a lefolyt időszak alatt is. A számadások felülvizsgálat végett bizottságnak lettek kiadva, különben pedig az elnöki előterjesztés is megelégedéssel vétetett tudomásul. Ezek után a választások kerülvén napirendre,

mindenekelőtt megválasztott egyleti dísztaggá Farkas Ábrahámné urnő ő nagvsága azon érdemeiért, melyek elismerését az egylet sok oldalu támogatása közben — a jelen voltak örömmel tették magukévá. A tisztakar következőleg lett megalkitva: elnök: Instütörisz Endre, alelnök: Löcherer Tamás, titkár: Lukács Géza, pénztárnok: Folyami Kálmán, pályafelügyelő: Brabecz Sándor, választmányi tagok: Dr. Trajtlér István, Dr. Marikovsky István, Nagy Ferencz, Lengyel Samu, Kishonthy Barna, Vékey László, Liszka József és Lukács Árpád. Az egylet további működésének sikeréhez mi is őszinte szerencsét kívánunk.

Ingeny szállás helyévé lett a losonezi uteza azon része, mely a Sodoma-folyó partját képezi, ahol már egy hét óta várják B. F.-né asszony czók-mókjai a rendező kezeket, de hiába. Gyönyörűsége lehet bennök a járó-kelőknek. Ez eset történeti része nem tartozik reánk; körülményeivel nincs okunk foglalkozni, de a tisztességgel még sem tartjuk megegyezhetőnek ez állapotot, melyel szemben rendőrségünk elűri, hogy közlekedési vonalaink egyik legélénkebb pontja faluvéggő váljon, — mert „röndnek csak muszaj lönyyi,“ s a rend így hozza magával.

Öngyilkosság. Társadalmi életünk emez egyik veszedelmes tünete — úgy látszik — már vidékünkön is kezd gyakorbá válni. Ezuttal Kohn Gábor alig 22 éves fiatal ember, vasuti gyakornok, s a nyustyai állomás pénztárának kezelője lötte szíven magát e hó 20-án d. u. 1 óraker; szerencsétlen elhatározása után még az nap éjjeli 12 óráig élt, s bár folyton eszméletlenül maradt, tettének indokát be nem vallotta; elejtett némely szavaiból a találgatók esalódott szerelemre, mások tulzott érzékenységre vezeték vissza, s állítólag egy — besületén ejtett — durva sértés keserítette volna el; — azon gyanítás, mintha sikkasztás esete forogna fenn, minden alapot nélkülöz, miután pénztárában a szabályszerű vizsgálat folytán nem hiány, de némi többlet volt megállapítható.

Összeget folyó hó 20-án Molnár András kovácsmester 6 éves leánykaja. — Több gyerek a faluvégén litákát őrizvén, sárból kemenezet csináltak, s abba tüzet raktak: a kis leány ruhája tüzet fogott, s mire a borzasztó sikoltásra édes anyja odaért, a gyermek ruházata teljesen leégett, s a kapott égési sebek következtében pár órai kínok után meghalt. — Kisdedővő, mikor jön el a te országod Jánosiba!

Röndnek muszaj lönyyi még Rimaszombatan is, — s ennek híret ugyanesak elterjesztendi Majzik Ernő, az a felkaru hadfi, kit e hó 23-án délelőtt szentüles rendőrségünk kissé durva erőszakkal tuszkolt a városi börtönbe esupa — — — félreértésből. Az történt ugyanis, hogy nevezett, — különben sorsához képest tisztességesen öltözött s épen nem csavargó kinézésű — egyén, miután a kéregetéshez az alszáni hivatalól és a városi rendőrségtől engedélyt nyert, a rom. kath. paplak ajtaján kopogtatott. Ez volt minden büna, s épen elég arra, hogy mielőtt hivatkozott okmányait megtekintették volna, behuzólják az „András“-ok, hogy alkalma legyen bizonyos urak tapintatosságával, nyilván tartási jegyzékeik pontos ságával és a többivel közelebbi ismeretséget kötni. Valóban nem mertünk volna rendőreinkről ilyenmü erőlykeskedést feltételezni; hanem hát nekik sok szabados, amíg csak nem fognak majd ok is egy — — — „Török“-öt.

A dícsőség vége. E hó 23-án talán épen a délutáni órákban, harminzhét évvel ezelőtt egy diadalmas hadsereg élén, Damjanich ilyen szavakkal tüntetett ki egy maroknyi csapatot: „Fiúk! úgy viseltétek magokat, hogy mind nyájan tisztu rangot érdemelnétek, de ha tisztekké váltok, hol lesz akkor az én IX. zászlóaljaim?“ És e kitüntetés felért egy királyi koronával — — — akkor, — s a hősök közt is elsőket boldogította a tudat, hogy a nemzet szívének érzelmét tolmácsoló fővezér kezét mindenkükkal így szorított: — Szegény Lopoeci! a dícsőség visszfényében sítkérezők téged is besoroztak a nevelen felistenek — — — s az egész koldusok közé. „Hiszemtek, hogy ott voltál te is, hol a halál gazdagon arathatott, küzdöttél, faradtál, vérezteled, de azt is elnéztek, mint sohajdó ki megtört lelkedet a — — — kerítés alatt, — Szegény Lopoeci! Lettel volna Bach-huszár vagy „Venziések-korporál,“ harangzúgás között fényes közönség-közt volna nem zárt, de koszorúkkal elborított díszes koporsódat De így . . . de ma! . . . Es mégis, mégis — — — meglehetsz elégedve; néhány fegyvertársad őszinte szomorúsága felett megatöbbször hirdette dícsőségedet, mint tehette volna bármilyen ekes bucsuszedél, avagy zeneszó vagy faklyafény; s a meg nem érdemelt szenvedés, melyre egy halálán nemzedék, egy részvetlen város fakarsága karhozattott, megtisztított meg ama por szennytől is, melybe sülyedni végnapjaidban kenytelen valál. — Almodjál szabadságról, boldog hazáról de — — — halára ne számolj!

Szenzációs regény közlését kezdte meg e napokban a „Pesti Hírlap.“ Ez Eie Berthet „A gyujtogatók“ címü nagy regénye. A szenzációs művekben annyira gazdag francia regényirodalomban is kevés oly mü van, mely oly nagyban lekötne az olvasó figyelmét, mint Berthet e határos regénye. A gyujtogatók bandája Franciaország legnagyobb részében bírt összeköttetésekkel: ezinkosokkal, kemekkel, orgazdákkal. Vakmerő üzelmének helyét azonban főleg a Paríshoz közelebb eső megyék képezték, a hol sok éven át réme volt a lakosságnak. Berthet regényének alapját főleg bírósági okiratok képezik. De müve korántsem pusztá adathalmaz. Ellenkezőleg az író kitünően értett ahöz, hogy a „gyujtogatók“ kapitányához, a „Szép Ferenczhez“ kötött legendát lebilincselő képzelemmel dolgozza föl egy elejétől végig drámai hatású mesévé. — Oly regény ez, hogy a ki belefogott olvasásába, nem válnat meg többé töle s alig várja a folytatások megjelenését. Uj előzetőknek a Pesti Hírlap kiadóhivatala (Budapest, Nádor-uteza 7.) könyvalaka ívekben küdi meg a regény már megjelent részét. Egyébként is a Pesti Hírlapot, mely negyedévi 3 frt 50 krert s havi 1 frt 20 krert egész könyvtárt pótló olvasmányt nyújt, s mely minden nap 14—16—20 oldal tartalommal, s kőszáponként két, s vasár-és ünnepnapokon 3—4 melléklettel jelenik meg, s a mit ma egyetlen európai lap sem nyújt, előzetőknek minden ráfizetés nélkül hetenként egy külön albumba köthető zenemelléklettel is kedveskedik, ajánljuk olvasóink figyelmébe. Függetlenül, egyedül a magyar nemzeti politika érdekeit szolgálja, demokratikus szellemben. Vezérekiket legkiválóbb publicistáink írják: Pulszky Ferencz, Beksics Gusztáv, Törs Kálmán, Eötvös Karoly, Pesty Frigyes, Borostyáni Sándor, dr. Kenedi Géza fel szerkesztő, stb. Tárzáit és karezetait, melyekből minden szám többet is tartalmaz, a kedvelt tollu Mikszáth Kálmán (Searron), kinek a „t. Házból“ címü országgyűlési karezetolati közkeveltségre tették szert, Bartók Lajos (Don Pedro), Agai Adolf (Csieseri Bors), Könyves Tóth Kálmán, Kürthy Emil (Köbor Jovag), Tabori Róbert (Columbus), Tóth Béla, dr. Radó Antal, dr. Sziklay János, Roboz István, Latkóczy István, dr. Milkó Izidor, Sebők Zsigmond, stb. stb. Többi rovatait is gondnal és élénken szerkesztik a nagyszámu belmunkatársak. Az előzetési pénzek (negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr.) a Pesti Hírlap kiadóhivatalába (Budapest, Nádor-uteza 7. sz.) küldendők, Mutatványszámokat egy hétig ingyen küld a kiadóhivatal.

Egy aggasztó betegség, melyben számtalan osztály szenved.

Ezen betegség jelentéktelen gyomorhajjal kezdődik, ha azonban elhanyagolják kiterjed az egész testre, megtámadja a veséket, a májat, a mell mirigyait, szóval az egész mirigy-rendszert, elannyira, hogy az általa meglepett valóban szomorú végzetnek van kitéve, miguenem végre a halál megmenti kinjaitól. Ezen betegség igen gyakran más betegségekkel tévesztetik össze, de ha az olvasó az alább következő kérdéseket intézi magához, akkor képes leend megítélhetni, ha vajjon szenved-e ő ilyen bajban vagy sem. — Érzek-e én éhkezés után gyomornyomást, fájdalmat vagy légzési nehézséget? Nem lep-e meg bizonyos tompa, nyomasztó érzés, álmoságtól kísérve? Nem-e sárgásak a szemeim? Nem-e gyülemlik reggelre az ilyen és fogakon sürü ragadós nyák, rossz szájjal kíséretében? A nyelv bevonva? Nines-e a jobb oldal felfuódva, mintha a máj meg volna dagadva? Nines-e dugulás jelen? Nem-e szédülök el, ha fekvő helyzetből hirtelen felegyenesedem? A huyg kiválasztás csekély és sötét színü-e? s rövid állás után nem-e

hagy üledéket maga után? Nem-e poshad meg az étel a gyomorban mindjárt az evés után, s nem-e keletkezik puffadás és felbőfögés? Ninesen-e gyakori szivdobogásom? Ezen különböző körtünetek jölehet nem lépnek mind egyszerre fel, de a beteg egymásután szenved azokban, azon mérvényben, amint a borzasztó betegség előbbre halad. Ha a baj már régi, akkor rövid száraz köhögés lép fel, melyet később kiköpések követnek. A kór nagyfoku előrehaladásával a felbőr piszkos barna színt ölt, s a kezeket s lábakat hideg tapadóssá izzadság borítja. A máj és vesék ama kóros állapotának előbbre haladtával csúzos fájdalmak állnak be, melyeknél a rendes gyógykezelés már teljesen sikertelen. Ezen baj emésztetlenségből vagy emésztési gyengeségből származik, melyet egy kis adag alkalmas gyógyszer bevetelével elháríthatunk, ha azt mindjárt a kór felléptének kezdetén alkalmazzuk. Ennél fogva felettébb fontos, hogy a baj mindjárt legelső fellépésekor helyesen kezeltessek, miután ekkor még egy kis adag gyógyszer is elegendő a baj orvoslására; sőt még ha már a baj befészkelte volna is magát, a valódi helyes gyógyszerrel még akkor is mindaddig fel nem kellene hagyni, míg a baj legkisebb nyoma is el nem tűnt, mig az étvagy ismét tökéletesen helyre nines állítva. Ezen betegség ellen a legbiztosabb s leghatásosabb szer elvitáztatlanul a „Shäker-kivonat,“ növényi készítmény, mely az alább felsorolt gyógyszertárak mindegyikében megszerezhető. Ezen kivonat a bajt alapszában támadja meg, s azt gyökerestől kirtja a testből.

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a **Siegel-féle hashajtó labdacokra** is van szükségök, a „Shäker-kivonattal“ kapcsolatban. A **Siegel-féle hashajtó labdacok** meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meg-hülest, megszabadítanak a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemetesebb s egyszersmind a leg-tökéletesebb labdacok minden eddig készítették között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fájdalom előidézése nélkül hat.

Ára egy palack „Shäker-féle kivonatk,“ 1 frt 25 kr., 1 doboz „Siegel-féle hashajtó labdacoknak“ 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, **Török József** gyógyszerháza király-uteza 12.

Rimaszombatan: **Liszka József** gyógyszerháza.

Heti naptár.

	Katholikus	Protestáns	Izraelita
Ápril 26.	V. D. 3 Sz. Józ. s.	D. 3 Jubilate	Ijor 11
" 27.	H. Peregrin	Anasztasius	Ijor bőjt 12
" 28.	K. Vitályos	Vitályos	Ijor 13
" 29.	Sz. Péter vt.	Szibilla	Ijor 14
" 30.	Cs. Sziénai k.	Eutróp.	Ijor 15
Máj. 1.	P. Fül. és Jakab	Fül. és Jakab	Ijor 16
" 2.	Sz. Athanáz	Zsigmond	1. Sab. Emor. 17

Napirend:

Minden kedden és pénteken polgári ügyekben, szerdán és esütörtökön fenyítő ügyekben a helybeli **kir. törvényszéknél**, Ugyanesak kedden és pénteken a **megyei árvászéknél** s városi hatóságnál tanácsülés, kivéve az ünnepre eső napokat. Minden hétfőn, kedden, esütörtökön nyilvános tárgyalás fenyítő ügyekben a **kir. járásbírósnál**. Minden szombaton panszfelvetel ugyanott, kivéve az ünnepekre eső napokat. Ápril 26. Tüztöltő nagygyakorlat délután. " 27. A gömörmegeyi orvos-sebész gyógyszerész egylet tavaszi közgyűlése Rimaszombatan. " " A vöröskereszt-egylet alakuló közgyűlése Rozsnyón. " 27-28. Ballasa-gyarmaton országos vásár. " 30. Várgéto-Kishont egyh. kerület rom. kath. tankörének tavaszi közgyűlése Rimaszombatan. " Szikszón országos vásár. Május 2. Mükedvelői előadás Rozsnyón.

Felelős szerkesztő: **Rábely Miklós.**

Magán-hirdetések.

Lakváltoztatás.

Tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke n. é. gazdaközönségének tudomására, hogy f. évi **ápril hó 24-től** kezdve gazdasági gépjavitó műhelyem és lakásom Jánosi-uteza 22-ik szám alatti saját házamban (a gymnasium szomszédságában) van elhelyezve. — Rimaszombat, 1885. ápril 20.

Szokja János, gazdasági gépész.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint **Rimaszombatan** Sodoma-uteza 8. sz. alatt

ács-iparüzletet

nyitottam, tekintettel azon körülményre, hogy több évekg nagy városokban is működtem, s hogy e téren szerzett tapasztalataimból a miskolczi építészeti szakvizsgáló-bizottság előtt a képesítő vizsgát kellő eredménnyel lettettem, ajánlom szolgáltatmat szakomba vágó minden munkákra jutányos áron, pontos kivitel mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel

Pályázati hirdetés

Tamásfalva községében egy felállítandó kisdudovoda vezetésére rendszeresített tanítónői állomás betöltésére pályázat nyitattik. — mellyel évenkénti 300 frt készpénz, természetbeni lakás a hozzá tartozó kert hasznélvezetével és negyven köbméter tűzifa fizetés van egybekötve.

Pályázni szándékoznak a magyar nyelvet tökéletesen kell bírniok, tartoznak tanítónői okleveleiket, valamint az eddigi hasonló téren való működésükről tanuskodó bizonyítványukat folyamodványukhoz mellevélve **Molnár Lajos** iskolaszéki elnökhöz Tamásfalára (u. p. Rimaszombat) folyó év május hó 15-eig beküldeni.

1—2

A Gömörmezei Nép- és Iparbank

örizetbe veszi az e célra átadandó értékpapirokat a nélkül, hogy ezért bárminemű jutalékot számítsa.

A bank, megbízóinak különös felhívása nélkül is ellátja az átvett értékpapírok kezelésével járó teendőket, jelesen az értékpapírok kisorsolásának nyilvántartását, az esedékes szelvények és a kisorsolt értékpapírok értékesítését. A lejáratok nyilvántartása, a szelvények levágása, ezeknek és a kisorsolt kötvényeknek értékesítése körüli fáradozásért, a bank, a szelvények és kötvények értéke után, az esetleges költségeken felül 1 (egy) % jutalékot számít.

A bank, a nála letett értékpapírokra — a kölcsönüzletre nézve fennálló határozatokhoz képest — folyó számlán előlegeket ad, a folyó kamatokon kívül minden jutalék mellőzésével.

Az igazgatóság.

Lakváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint az eddig eszerencsényi-utezán levő fűszer- és vegyeskereskedésemet tetemesen megnagyobbítva — folyó évi márczius hó 24-től a főtéren levő **Dapsy-féle házba helyeztem át.** Mint eddig, úgy ezután is nagy raktárt tartok mindenféle **liszt-, fűszer- és élelmiszerek-**, ugyszintén **külföldi főzelekek-, sajtok-** stb. stbből.

A legjobb **amerikai petroleum**, valamint a legkittünb **kocsi kenőcs** nagyban és kicsiben szintén kapható. Üzleti helyiségem megnagyobbodásával egy jó hirnévnek örvendő **tűz- és betörés ellen biztos pénzszerénygyár** ügynökségét is felvállaltam; melynek gyártmányait a következő olesó árakon boesajtom aruba, u. m.

0.	számút	65 frtért.
0 1/2.	számút	80 frtért.
1.	számút	95 frtért.
2.	számút	125 frtért.
3.	számút	150 frtért.
4.	számút	175 frtért.
4 1/2.	számút	195 frtért.

Az eddig nyert bizalomtól felbátorítva, oda fogok hatni, hogy pontos kiszolgálat, jó minőségű áruk tartása és illő ár mellett megelégedést továbbra is megtarthatssam.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártogásába ajánlva, maradtam teljes tisztelettel Rimaszombat, 1885. márczius 20-án.

Bródy Bertalan.

fűszer- és vegyeskereskedő.

6—6

Hizómarha eladás.

Herczeg Coburg Fülöp ő királyi fensége balogvári uradalmához tartozó Pusztá-Csobánkán (Gömörmeze, utolsó vasut állomás Rimaszécs) találtató **21 darab hizókörfolyó évi április hó 27-én d. u. 2 órakor** a tisztartóság hivatalos helyiségében Rimaszécsen zárt ajánlatok útján el fog adatni.

Felhívattak ennél fogva a versenyezni kívánók, hogy 500 frt ovadékkal ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délutáni 2 órájáig a nevezett hivatalnál benyújtani sziveskedjenek, mivel a későbben érkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az eladás egyéb feltételei a tisztartóságnál a mondott határnapig bármikor megtekinthetők.

Rimaszécs, 1885. április 12-én.

2—2

Az uradalmi tisztartóság.

A „Gömörmezei Nép- és Iparbank“ a nála legalább egy évre elhelyezett betéttőkék után 1885. január 1-étől 5% kamatot fizet.

Az igazgatóság.

9—10

Kiadóhivatal: Budapest V. Nádor-utca 7-ik szám.

Előfizetési árak

a „PESTI HIRLAP“-ra

Egész évre . . . . . 14 frt — kr.

Félévre . . . . . 7 frt — kr.

Negyedévre . . . . . 3 frt 50 kr.

Egy óra . . . . . 1 frt 20 kr.

Egy szám helyben 4 kr.

Vidéken 5 kr.

PESTI HIRLAP

Megjelen

mindennap

az ünnep- és vasárnapokat követő

napokon is, 2—2 1/4 iven.

LEGOLCSÓBB, LEGJOBB, LEGELTERJEDTEBB MAGYAR

POLITIKAI NAPILAP.

Mutatványszámok kívánatra egy héti ingyen és bérmentve küldetnek.

5—6

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget arról értesíteni, miszerint folyó 1885. évi április hó 1-től

vászon-, szövet- és divatáru-kereskedésem

a főtéren (megyeház mellett) **Gasko János ur** ujon épült házában van elhelyezve. Tetemesen megnagyobbított üzletemet szükségessé vált korszak- és divatos árukkal kibővíteni, minek folytán a leghíresebb gyárakban tetemes bevásárlásokat tettem; úgy, hogy most mindenféle **ur** és **női divatcikk**ek, **ur** és **női fémernemű**ek, és **női öltözék-keimek** a hozzá szükséges tárgyakkal, a legfinomabb **ur** és **női prágai keztyűk**, mindenféle színű **gombok**, **csipkék**, **szalagok**, **rúschek**, **kötszövészeti czikk**ek, fehér és színes **kötő-pamut**, **derék-fűző** (Mieder.) stb. stbből a legnagyobb választék áll t. ez. vevőim rendelkezésére.

Főügyekeztem továbbra is oda fog irányulni, hogy vevőimnek eddig irányomban tanúsított bizalmát ne csak megtartsam, hanem jó minőségű ezikkék illendő árért való kiszolgálása által azt még fokozhassam.

Üzletem megszélesítésére pedig a nagyérdemű közönséget ezennel tiszteletteljesen meghívom.

A nagyérdemű közönségnek kész szolgálja

Rimaszombat, 1885. április hó 1-én

LANDAU A. FIA.

A torontálmegyei gazdasági kiállításon 1884-ben **EZÜST DISZ-ORLEVELET** nyert.
A bécsi 1883. évi nemzetk. gyógyszer. kiállításon **EZÜST ÉRMET** nyert.
A triezsi 1882. évi kiállításon **BRONZ-ÉRMET** nyert.
A gráci 1880-ik évi országos kiállításon **ELISMERÉSI ORLEVELET** nyert.

A MOHAI FÁGNESZ FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdúsabb

SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a víz mindazon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiferjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos
főraktár

Édeskuty L.

m. kir. udv. szállítónál,
Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Az 1884-ik évi elszállítás

1,500.000

palaczk.

Kapható Rimaszombatban: Nagy Béla kereskedésében.